

TASVIRIY SAN'AT DARSLARIDA IJODIY QOBILIYATNI RIVOJLANTIRISH

Baxtiyorxon Yuldasheva Jumavoy Qizi

*Andijon Davlat Pedagogika Instituti Tasviriy San'at va Muhandislik Grafikasi yo`nalishi
3-bosqich talabasi*

Annotatsiya: *Mazkur maqolada tasviriy san'at darslarida o'quvchilarning ijodiy qobiliyatini rivojlantirish masalalari yoritilgan. Ijodiy faoliyat bolalarda estetik did, mustaqil fikrlash, keng tasavvur va badiiy qarashlarni shakllantirishga yordam beradi. Maqolada tasviriy san'at ta'limida innovatsion metodlardan foydalanish, interfaol yondashuvlar, amaliy mashg'ulotlar va integratsiyalashgan darslarning samaradorligi tahlil qilingan. Shuningdek, ijodkorlikni qo'llab-quvvatlash orqali o'quvchilarni san'atga qiziqtirish va ularning shaxsiy rivojlanishiga ta'siri ko'rsatib berilgan.*

Kalit so'zlar: *Tasviriy san'at, ijodiy qobiliyat, estetik tarbiya, innovatsion metodlar, interfaol ta'lim.*

Annotation: *This article explores the issues of developing students' creative abilities in visual arts lessons. Creative activities help foster aesthetic taste, independent thinking, broad imagination, and artistic vision in children. The paper analyzes the effectiveness of innovative methods, interactive approaches, practical exercises, and integrated lessons in visual arts education. It also highlights how encouraging creativity increases students' interest in art and contributes to their personal development.*

Keywords: *visual arts, creativity, aesthetic education, innovative methods, interactive learning.*

Аннотация: *В данной статье рассматриваются вопросы развития творческих способностей учащихся на уроках изобразительного искусства. Творческая деятельность способствует формированию у детей эстетического вкуса, самостоятельного мышления, широкого воображения и художественного взгляда. В статье анализируется эффективность инновационных методов, интерактивных подходов, практических занятий и интегрированных уроков в обучении изобразительному искусству. Также подчеркивается, что поддержка творческого потенциала повышает интерес учеников к искусству и способствует их личностному развитию.*

Ключевые Слова: *изобразительное искусство, творческие способности, эстетическое воспитание, инновационные методы, интерактивное обучение.*

Kirish. Bugungi globallashuv va innovatsion taraqqiyot davrida ta'lim tizimi oldida o'quvchilarda nafaqat nazariy bilimlarni, balki ijodiy qobiliyatlarni shakllantirish masalasi ham dolzarb bo'lib qolmoqda. Tasviriy san'at darslari boshlang'ich ta'limda estetik tarbiya berishning eng muhim vositalaridan biridir. San'at orqali bola atrof-muhitni idrok etadi, tabiat va jamiyat hodisalarini estetik baholaydi, badiiy dunyoqarashni rivojlantiradi.

Ijodiy qobiliyatni rivojlantirish ta'limning asosiy maqsadlaridan biri bo'lib, bu jarayon orqali o'quvchilarda keng tasavvur, mustaqil fikrlash, yangilik yaratishga intilish kabi sifatlar shakllanadi. Tasviriy san'at darslari shu jihatdan bolalarda estetik his-tuyg'ularni, san'at asarlarini tahlil qilish ko'nikmasini va o'z ijodiy ishlarini yaratish qobiliyatini rivojlantirishda katta ahamiyat kasb etadi.

Adabiyotlar tahlili va metodologiyasi

Ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish shuni ko'rsatadiki, ijodiy qobiliyatni rivojlantirish masalasi ko'plab pedagog va psixolog olimlarning tadqiqot mavzusi bo'lib kelgan. Masalan: V. Lowenfeldning "Creative and Mental Growth" asarida bolalar ijodkorligining bosqichlari va san'at orqali ularni rivojlantirish yo'llari yoritilgan.

L. S. Vygotskiy ijodiy tasavvurni bolalar psixik rivojlanishining markaziy omillaridan biri sifatida ta'riflab, "Imagination and Creativity in Childhood" asarida buni ilmiy asoslab bergan.

E. Eisner esa san'atni ta'limning ajralmas qismi sifatida ko'rib, "The Arts and the Creation of Mind" kitobida ijodkorlikni rivojlantirish ta'lim jarayonining markazida turishi lozimligini ta'kidlagan.

O'zbek olimlaridan M. Jumaniyozov, S. Usmonov va D. Axmedovalar tasviriy san'atni o'qitish metodikasini takomillashtirish, innovatsion yondashuvlar va integratsiyalashgan ta'limning samaradorligi haqida ilmiy izlanishlar olib borgan.

Metodologik asos sifatida ushbu maqolada qiyosiy tahlil, kuzatish, tajriba va pedagogik umumlashtirish metodlari qo'llanildi. Shuningdek, zamonaviy interfaol metodlar, loyiha asosida o'qitish hamda AKT texnologiyalaridan foydalanishning samaradorligi baholandi.

Muhokama va natija

Tadqiqot va tahlillar shuni ko'rsatdiki, tasviriy san'at darslarida o'quvchilarning ijodiy qobiliyatini rivojlantirishda quyidagi omillar muhim hisoblanadi:

1. Kuzatish va idrokni rivojlantirish. O'quvchilar atrof-muhitni, predmetlarning shakli va ranglarini kuzatish orqali tasavvurlarini kengaytiradi.
2. Amaliy mashg'ulotlar. Rasm chizish, loydan yasash, kollaj tayyorlash kabi mashqlar ijodiy faoliyatni mustahkamlaydi.
3. Interfaol metodlar. "Aqliy hujum", "Klaster", "Rol o'ynash" kabi usullar o'quvchilarning erkin fikrlashini va yangi g'oyalarni ilgari surishini rag'batlantiradi.

4. Integratsiyalashgan darslar. San'atni tabiatshunoslik, matematika, adabiyot bilan bog'lab o'qitish o'quvchilarning bilimlarini yaxlit ko'rinishda shakllantiradi. Masalan, matematik shakllarni san'at asarlarida qo'llash yoki adabiy qahramonlarni tasvirlash ijodiy qobiliyatni rivojlantiradi.

5. Axborot texnologiyalari. Multimedia, virtual muzeylar va elektron darsliklar yordamida o'quvchilar san'at asarlarini kengroq idrok qiladi va o'z ijodiy ishlari uchun ilhom oladi.

Natijada tasviriy san'at darslarida ijodiy qobiliyatni rivojlantirish bolalarda keng tasavvur, estetik idrok, mustaqil fikrlash va yangi g'oya yaratishga intilish sifatlarini shakllantiradi. Bu esa ularning shaxsiy rivojlanishi va ta'limdagi muvaffaqiyatlariga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Xulosa: Xulosa qilib aytishim mumkinki Boshlang'ich ta'limda tasviriy san'at darslari o'quvchilarning estetik tarbiyasi va ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishda eng muhim vositalardan biridir. An'anaviy metodlar asosiy ko'nikmalarni shakllantirsa, zamonaviy interfaol metodlar ijodiy tafakkurni rivojlantiradi. Integratsiyalashgan yondashuv va AKTdand foydalanish esa ta'lim jarayonining samaradorligini oshirib, bolalarni san'atga qiziqtirishda katta natija beradi.

Shunday qilib, tasviriy san'at darslarini ijodiy yondashuv asosida tashkil etish nafaqat o'quvchilarning estetik dunyoqarashini kengaytiradi, balki ularning shaxsiy rivojlanishi va kelajakdagi ijodkorlik faoliyatiga zamin yaratadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Jumaniyozov M. Tasviriy San'at Metodikasi. – Toshkent: O'Qituvchi, 2019.
2. Usmonov S. Boshlang'Ich Ta'lim Metodlari. – Toshkent: Fan Va Texnologiya, 2020.
3. Axmedova D. San'at Ta'limida Innovatsion Metodlar. – Samarqand: Zarafshon, 2021.
4. Karimov I. A. Yuksak Ma'naviyat – Yengilmas Kuch. – Toshkent: Ma'naviyat, 2008.
5. Vygotsky L. S. Imagination And Creativity In Childhood. – Cambridge: Mit Press, 2004.
6. Lowenfeld V. Creative And Mental Growth. – New York: Macmillan, 1987.
7. Eisner E. W. The Arts And The Creation Of Mind. – Yale University Press, 2002.
8. Unesco. Arts Education Policy Review. – Paris, 2015.
9. Bakhtiyorovich, Ismonov Khurshidbek, And Ruziyev Nuriddin Mukhammadaliyevich. "Pairing, Their Own Aspects And Corresponding Methods Of

Work With Pairing In The Autocad Software." International Journal On Orange Technologies 3.12 (2021): 211-216.

10. Qizi Abduraimova, Muazzamoy Abduqodir. "Perspektiva." International Conferences. Vol. 1. No. 11. 2022.

11. Xurshidbek, Ismonov, Rustamov Umurzoq, And Abduraimova Muazzamoy. "Markaziy va Parallel Proyeksiya Ortogonal Proyeksiyalar va Modelni Ko'rinishlari." Educational Research In Universal Sciences 1.4 (2022): 70-81.

12. Ismonov, Xurshidbek Baxtiyorovich, And Muazzamoy Abduqodir Qizi Abduraimova. "Ortogonal Proyeksiyalar Va Modelni Ko'rinishlari." Educational Research In Universal Sciences 1.3 (2022): 288-296.

13. Qizi, Abduraimova Muazzamoy Abduqodir. "Projection And Axonometry."

14. "Umum Ta'lim Maktablarda Chizmachilik Fanini O'qitishning Hozir Holati." Oriental Art And Culture, Vol. 5, No. 6, 2024, Pp. 65–69.

15. O'zbekiston Respublikasi Xalq Ta'limi Vazirligi. Boshlang'Ich Ta'lim Davlat Ta'lim Standarti. – Toshkent, 2021.